

27 MAYIS '15

**Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın
Kazakistan Resmi Ziyareti Vesilesiyle
Özel Sektör Heyet Programı ve
Türkiye – Kazakistan İş Forumu**

15 – 17 Nisan 2015

Astana – Őimkent

Sonuç Raporu

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Kazakistan Resmi Ziyareti Vesilesiyle Özel Sektör Heyet Programı ve Türkiye – Kazakistan İş Forumu

Sonuç Raporu:

15 – 17 Nisan 2015 Astana – Őimkent

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 15–17 Nisan 2015 tarihlerinde gerçekleŐtirdiđi Kazakistan resmi ziyareti kapsamında Dış Ekonomik İliŐkiler Kurulu (DEİK) tarafından bu Ölkeye özel sektör heyet ziyareti düzenlendi.

T. C. Ekonomi Bakanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Yatırımlar ve Kalkınma Bakanlığı ortak koordinasyonu, DEİK Türkiye – Kazakistan İş Konseyi ve Kazakistan Ulusal İhracat ve Yatırım Ajansı (KAZNEX INVEST) işbirliğinde 16 Nisan 2015 tarihinde, Astana Rixos Prezident Hotel'de Türkiye ve Kazakistan Cumhurbaşkanlarının katılımı ile Türkiye – Kazakistan İş Forumu düzenlendi. Forumu her iki Őlkeden Bakanlar ve diğer Őrt düzey devlet yetkililerinin yanı sıra, özel sektörü temsil eden 400'den fazla kiŐi katıldı.

Kazakistan Uluslararası Ticaret Odası Başkanı ve Türkiye – Kazakistan İŞ Konseyi eşbaşkanı Sayın Sabr Yessimbekov’un moderatörlüğünü üstlendiği ilk oturumun aŐıŐ konuşmaları Kazakistan Cumhuriyeti Yatırımlar ve Kalkınma Bakan Yardımcısı Sayın Yerlan Sagadiyev ve DEİK Başkanı Sayın Ömer Cihad Vardan tarafından yapıldı.

Türkiye–Kazakistan İŞ Konseyi Başkanı Sayın Mert Sarı ve KAZNEX INVEST Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Borisbii Zhangurazov’un konuŐmacı oldukları oturumda Sberbank Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Sayın Sergey Gorkov bankanın faaliyetleri ve yatırımcılara sağladığı desteklerle ilgili kapsamlı bir sunum yaptı.

Kazakistan Cumhuriyeti Yatırımlar ve Kalkınma Bakan Yardımcısı Sayın Y. Sagadiyev yabancı yatırımcıların Kazakistan’a olan ilgisinin giderek artmakta olduğunu ifade ederek, son 20 yıllık dönemde ölkeye yaklaşık 200 milyar dolar hacminde doğrudan yabancı yatırım giriŐi yaŐandığı ve bu rakamın 120 milyar dolarlık kısmının son 5 yılda gelen yatırımların payına düŐtüĐünü bildirdi. Ölkede yatırım ikliminin iyileŐtirilmesi alanında yapılan çalıŐmaların uluslararası kurumların raporlarına da yansıdığını belirten Bakan Yardımcısı, Dünya Bankası tarafından yapılan değerlendirmelerde Kazakistan’ın azınlık yatırımcıların korunması aÇısından dünya ölkeleri arasında 22’nci sırayı aldığını vurguladı.

Y. Sagadiyev 12 Haziran 2014 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından imzalanarak yürürlüğe giren “Yatırım İkliminin Geliştirilmesi Çerçevesinde Kazakistan Cumhuriyeti’nin Bazı Kanunlarına DeĐiŐiklik ve İlaveler Edilmesi Hakkında Kanun”un yatırımcılara sağlanan desteklerin kapsamını daha da genişlettiğini ve yeni yatırım yaapan Őirketlerin 8 yıllık süreyle emlak, 10 yıllık süreyle kurumlar ve arazi vergilerinden muaf olduğunu ifade etti. Yatırım harcamalarının yüzde 30’a kadar olan kısmının “yatırım sübvansiyonu” olarak devlet tarafından karşılanmasını öngören kanunun yabancı işçi çalıŐtırma aÇısından da kolaylıklar sağladığını ve yatırımcıların vergi ve çalışma mevzuatındaki deĐiŐikliklerden etkilenmeyeceği yönünde garantiler içerdiğini

söylenen Bakan Yardımcısı, Şirket kuruluŐunda “tek pencere” uygulaması ve ihtilaflı konularda yatırımcıların çıkarlarının korunması amacıyla “yatırım ombudsmanı” kurumunun yeni yasanın getirdiği başlıca düzenlemler arasında yer aldığını dile getirdi.

Konuşmasında Tŕkiye-Kazakistan iŐbirliĐinin geliŐimine değinen Y. Sağadiyev ũlkelerimiz arasındaki diplomatik ilişkilerin kurulduğu tarihten itibaren artmaya baŐlayan ikili ticari ve ekonomik iŐbirliĐinin bugŕn önemli boyuta ulaştığını, Tŕk firmalarının Kazakistan’da telekomŕnikasyon, gıda sanayii, ilaĉ ũretimi, metalurji, bankacılık, otel işletmeciliği vs. alanlarda faaliyet gŕstermekte olduğunu aktardı. ũlkede Tŕk – Kazak sanayi bŕlgelerinin kurulması iĉin ĉalıŐmalar yapıldığını bildiren Y. Sağadiyev mevcut ŕzel ekonomik bŕlgelerin iŐletilmesi ve yŕnetiminde de Tŕk ŕzel sektŕrŕnŕn rolŕnŕn artmakta olduğunu sŕyledi.

DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ö. Cihad Vardan DEİK'in Türk özel sektörünün dış ekonomik faaliyetlerini geliőtirmek üzere 1986 yılında dönemin Başbakanı Turgut Özal'ın girişimleriyle kurulduğunu ve Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından yetkilendirildiğini söyleyerek, kurumun temel amacının Türkiye ile diğer ülkeler arasında işbirliği ilişkileri tesis etmek geliőtirmek, iş konseyleri aracılığıyla bu amaca yönelik çalışmalar yapmak, iş forumları, seminerler düzenlemek ve işbirliği imkanlarını değerlendirerek, işadamlarının bunlardan faydalanmasına katkıda bulunmak olduğunu bildirdi.

Türk iş dünyasının olarak, özellikle SSCB'nin dağılmasından sonra bu bölgede yaşanan ekonomik süreçleri yakından takip etmeye ve birlikte neler yapılabileceğini belirlemeye çalıştıklarını ifade eden Ö. Cihad Vardan, bilge Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev'in önderliğinde belki de kimsenin beklemediği bir gelişme gösteren Kazakistan'ın bu anlamda Türkiye açısından çok önemli bir ülke olduğunu vurguladı.

Bir ülkenin zengin doğal kaynaklara sahip olması kadar, bu kaynakların nasıl değerlendirildiği ve ülkenin gelişimi için verimli bir şekilde kullanılıp kullanılmadığının da önem taşıdığını söyleyen Ö. Cihad Vardan, bu açıdan Kazakistan'ın çok başarılı bir örnek olduğunu ifade etti. Başkent olarak belirlendikten sonra Astana'nın kaydettiği etkileyici gelişmede Türk işadamlarının da payının olmasından büyük memnuniyet duyduklarını söyleyen DEİK Başkanı, günümüzde birçok ülkede yatırımcı olarak ciddi konuma gelen Türk özel sektörünün Kazakistan'a olan katkısının daha da çeşitlendiğini ve giderek artmakta olduğunu vurguladı. Ö. Cihad Vardan günümüzde Afrika, Güney Amerika, Avrasya vs. bölgelerde başarıyla faaliyet gösteren Türk şirketlerinin Kazakistan'da daha büyük çaplı projeler hayata geçirmesi için bütün şartların mevcut olduğunu dile getirerek, bunlardan yararlanılması ve elde edilen kazanımlarla yetinilmemesi gerektiğini ifade etti.

Diğer taraftan, bu bölgelerde yatırımların artmasının kendi başına yeterli olmayacağını, özellikle imalat sanayii alanındaki yatırımlar kapsamında kurulan tesislerde üretilen ürünlerin diğer ülke pazarlarına sevki ve nakliyesinin de büyük önem taşıdığını bildiren DEİK Başkanı bu anlamda demiryolu, karayolu vs. ulaşım çözümlerinin çeşitlendirilmesi ve ürünlerin tüketim pazarlarına ulaştırılması için daha kolay ve uygulanabilir yapıya kavuşturulmasının önemine dikkat çekti. Bu çerçevede, bölgede gerçekleştirilecek ulaştırma projelerinde de Türk şirketlerinin aktif bir şekilde yer alabileceğini söyleyen Ö. Cihad Vardan konuşmasının son bölümünde DEİK'in yapısı ve çalışmalarına dair ayrıntılı bilgiler verdi.

Türkiye – Kazakistan İş Konseyi Başkanı Sayın Mert Sarı son dönemlerde yaşanan bölgesel ve uluslararası gelişmeler ışığında Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Kazakistan ziyaretinin tarihi bir önem taşıdığına ve iki ülke

arasındaki ticari ve ekonomik işbirliği açısından yeni bir dönemin başlangıcı olduğunu vurguladı. Kazakistan'ın eski SSCB ülkeleri arasında en elverişli yatırım ortamına sahip ülke olduğunu ifade eden M. Sarı iki ülke arasındaki ticaret hacminin yaklaşık 10 yıl önce 1 milyar dolar sınırını aştığına ve akabinde hızla artarak 3 milyar dolara yükseldiğine, son 2 – 3 yıllık dönemde ise bu alanda bir duraklamanın söz konusu olduğuna dikkat çekerek, karşılıklı ticaretin artırılması önündeki engellerin tespit edilmesi ve bunların ortadan kaldırılması amacıyla yeni projelere ihtiyaç olduğunu belirtti.

Türk firmalarının Kazakistan'daki yatırımlarının giderek artmakta ve çeşitlenmekte olduğunu söyleyen M. Sarı Türkiye – Kazakistan İş Konseyi'nin her zaman bu süreçte öncü rol üstlendiğini ve ilgili Kazakistan kurumları ile uyum içerisinde çalışmalarını sürdürdüğünü ifade etti. İş Konseyinin çalışmalarına dair ayrıntılı bilgilendirmede bulunan M. Sarı, yeni oluşturulan Kazakistan Uluslararası Ticaret Odası'nın önümüzdeki dönemde konseyin Kazakistan tarafını temsil edeceğini ve ilgili sözleşmenin İş Forumu sırasında imzalanacağını; bu suretle, yeniden yapılanma sürecini tamamlayan İş Konseyinin iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin genişlemesine her zamankinden daha çok katkı sağlayacağını bildirdi.

Sberbank Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Sayın Sergey Gorkov bankanın Kazakistan'daki faaliyetlerinin anlatıldığı kapsamlı bir sunum yaptı. Dünyanın 22 ülkesinde çalışan Sberbank'ın 120 milyon müşteriye hizmet verdiğini ve bu açıdan Doğu Avrupa'nın en büyük bankası konumunda bulunduğunu söyleyen S. Gorkov 300 binden fazla çalışanı ile dünyanın ilk 30 bankası arasında bulduklarını belirtti. S. Gorkov Türkiye ve Kazakistan'ın en fazla önem verdikleri ülkeler arasında yer aldığını ve Kazakistan'daki yatırımlarının 10 milyar doları aştığını, bu anlamda ülkedeki en büyük kurumsal yatırımcının Sberbank olduğunu vurguladı. Türkiye'de ise sadece 2,5 yıl önce çalışmaya başlamalarına rağmen, toplam yatırım hacminin 28 milyar dolara ulaştığını ifade eden S. Gorkov bu rakamların Sberbank'ın her iki ülke ekonomisine sağladığı katkıyla ilgili yeterli ipucu verdiğini söyledi. Sberbank Kazakistan'ın aktif büyüklüğü açısından ülkenin 4'üncü, sermaye büyüklüğü olarak ise 3'üncü en büyük bankası olduğunu ve özel sektörle yakın işbirliği içerisinde faaliyet gösterdiğini aktaran S. Gorkov, Türkiye'deki iştirakleri olan Denizbank'ın 8 milyondan fazla müşterisi ve yaklaşık 500 milyon doları bulan net karı ile Sberbank'ın en değerli varlıklarından birisi olduğunu bildirdi.

S. Gorkov Kazakistan'da faaliyet gsteren 300 Türk firması ile çalıştıklarını ve toplam tutarı 400 milyon doları bulan 18 projenin finansmanını üstlendiklerini, Türk Őirketlerini bundan sonra da desteklemeye devam edeceklerini ve bu kapsamda, sadece 2015 yılı için 500 milyon dolarlık ek portföy oluŐturduklarını ifade etti. Türkiye ile Kazakistan arasındaki karşılıklı ticaretin yüzde 31'inin Sberbank üzerinden gerçekleŐtiğini bildiren S. Gorkov önümüzdeki dönemde bu rakamı yüzde 50'ye çıkarmak istediklerini ve Kazakistan'da çalışan yaklaşık 800 Türk Őirketinin tamamına hizmet vermek istediklerini ifade etti. Sberbank Kazakistan bünyesinde sadece Türk Őirketleri ile çalışmak üzere Türkiye masası oluŐturduklarını ve bankanın her türlü hizmeti Türkçe sunabildiğini vurgulayan S. Gorkov, bu anlamda Sberbank ile çalıŐmanın büyük avantaj sağlayacağını belirtti.

KAZNEX INVEST Başkanı Sayın Borisbii Zhangurazov Kazakistan ekonomisindeki gelişmelerle ilgili ayrıntılı bilgiler vererek, yaklaşık 200 milyar dolara ulaşan GSYİH'ya sahip Kazakistan'da fert başına düşen milli gelir ve dolayısıyla, halkın alım gücünün de artış eğiliminde olduğunu, bu gelişmenin perakende ticaret, gıda sanayii, tekstil vs. sektörler başta olmakla, birçok sektörde yeni yatırımların önünü açacağını dilee getirdi. Enflasyon, dış borç ve işsizlik gibi önemli konularda ilerleme sağlanması için tutarlı bir politika yürütüldüğünü belirten Zhangurazov, petrol gelirlerinin toplandığı özel fonun ulusal paranın istikrarını korumaya yetecek boyutta olduğunu ve Kazakistan'da özel sektörü bekleyen önemli bir riskin bulunmadığını vurguladı. Ekonominin çeşitlendirilmesi ve petrol başta olmakla, doğal kaynak ihracatına bağımlılığın azaltılması için yapılan çalışmalarla ilgili bilgi veren B. Zhangurazov, bu kapsamda metalurji, petrol işleme ve petrokimya, gıda sanayii, kimya sanayii, makine imalatı ve inşaat malzemeleri üretiminin öncelikli ana sanayi alanları olarak belirlendiğini ve bu sektörlerin geliştirilmesi için devletin finansal destek sağlayacağını açıkladı.

Son mevzuat değişikliklerin ardından, öncelikli sektörlerde hayata geçirilen yatırım projelerinde şirketlere gümrük ve vergi yükümlülüğü açısından ciddi kolaylıklar sağlandığını ve hacmi 20 milyon doları aşan yatırımlar kapsamında yapılan inşaat-montaj işleri ve ekipman alımı harcamalarının yüzde 30'unun devlet tarafından karşılanacağını ifade etti. Kazakistan'da kurulmuş ve sayıları 10'a ulaşan özel iktisadi bölgelerin de yatırımcılara büyük kolaylıklar sunduğunu söyleyen B. Zhangurazov, konuşmasında öncelikli sektörlerin durumu ve yeni yatırımlar açısından bu sektörlerde mevcut olan potansiyel konusunda ayrıntılı bilgiler verdi.

İlk oturumun sonunda Türkiye ve Kazakistan Şirket ve kurumları arasında yatırım ve işbirliği anlaşmaları imza töreni gerŐekleŐti. Törende 20 anlaşma imzalanırken, DEİK ve Kazakistan Uluslararası Ticaret Odası arasında “Türkiye – Kazakistan İŞ Konseyi İŞbirliği Anlaşması”na DEİK adına Ö. Cihad Vardan, Kazakistan Uluslararası Ticaret Odası adına ise Sabr Yessimbekov imza attılar. Bu vesileyle, İŞ Konseyi’nin Kazakistan tarafının yeniden yapılanması sürecinin tamamlanmasının ardından, konsey iki ülkenin ulusal kurumlarının temsil ettiği yapıya tekrar kavuŐmuş oldu.

İki ülke Cumhurbaşkanılarının katılımları ile gerŐekleşen ikinci oturumun aŐiŐ konuşmaları T. C. Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci ve Kazakistan Cumhuriyeti Yatırımlar ve Kalkınma Bakanı Sayın Aset İsekeşev tarafından yapıldı.

Sayın Aset İsekeşev Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın Kazakistan’a gerŐekleŐtirdiĐi tarihi ziyaretin ve bu kapsamda düzenlenen Türkiye – Kazakistan İŞ Forumu’nun karşılıklı iŐbirliĐinin artması aÇısından önemli bir adım olduğunu vurgulayarak, başarı dileklerini ilettiler.

Sayın Nihat Zeybekci Türk ve Kazak halkları arasındaki dostluk ve kardeşlik bağlarına dikkat çekerek, Kazakistan ve Türkiye'nin gerçek birlik ve beraberliğinin, aralarındaki ekonomik bağların güçlendirilmesinden geçtiğini ve Türkiye – Kazakistan İş Forumu'nun bu amaca dönük faydalı sonuçlar doğurmasını dilediklerini ifade etti.

İş Forumu'na katılan ve proje sergisinde standları bulunan firmaların büyük kısmının uzun yıllardır Kazakistan'da başarıyla çalıştığını ifade eden Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev ticari ve ekonomik işbirliği alanında Türkiye'yi stratejik partner olarak gördüklerini ifade etti. Sayın N. Nazarbayev konuşmasında aşağıdaki hususlara dikkat çekti:

“Son 10 yıllık dönemde Kazakistan'daki Türk yatırımlarının toplam tutarı 1,8 milyar dolara ulaşmış olup, ülkede 1.500'den fazla Türk sermayeli şirket faaliyet göstermektedir. Türkiye, Kazakistan'da kurulu şirket sayısı açısından Rusya'dan sonra ikinci sırayı almaktadır. Ülkede yaklaşık 15 bin Türk vatandaşı yaşamaktadır. Türk firmaları Kazakistan'ın yeni başkentinin inşa edilmesinde önemli rol üstlenmişlerdir.

Bugün iki ülke arasında toplam hacmi 3,5 milyar dolara ulaşan 35 yatırım projesi hayata geçirilmektedir. Yatırım tutarı 550 milyon dolar olan rüzgar santrallerinin kuruluşu, 500 milyon dolarlık krom madeni zenginleştirme tesisi projesi ve 200 milyon dolar yatırımla açılması planlanan alkolsüz içecek fabrikası inşaatı öne çıkan ortak projelerden bazılarıdır. Dünya ekonomisindeki istikrarsızlığa rağmen, söz konusu projelerin gerçekleştirilmesine devam edilecektir.

Bunların dışında, aralarında ilaç sanayii ve inşaat malzemeleri üretiminin de bulunduğu birçok sektörde ortak projelerin hayat geçirilmesi planlanmakta ve bu yöndeki görüşmeler sürmektedir. Ayrıca, Almatı, Batı Kazakistan ve Güney Kazakistan vilayetlerinde Türk – Kazak sanayi bölgelerinin kurulması çalışmaları sürdürülmekte olup, söz konusu bölgelerde inşaat malzemeleri, tekstil ve deri ürünleri, kimya sanayii vs. sektörlerde çeşitli yatırım projelerinin gerçekleştirilmesi gündemdedir”.

Türk özel sektörünün ilgisini çekebilecek başlıca yatırım alanlarından bahseden Sayın N. Nazarbayev Kazakistan'da uygulanan Sınai – Yenilikçi Kalkınma Programı'nın ilk beş yıllık döneminde elde edilen sonuçları kısaca özetledi. 2010 – 2014 yılları arasındaki dönemde 770 yeni tesisin faaliyete geçtiğini ve 75 bin ek istihdam yaratıldığını ifade eden Sayın Cumhurbaşkanı, daha önce ülkede imal edilmeyen 400'den fazla ürünün günümüzde Kazakistan'da üretilmeye başlandığını bildirdi. Sayın N. Nazarbayev 2015 yılından itibaren programın ikinci aşamasını hayata geçirmek için çalışmalara başladığını ve bu süreçte metalurji, kimya, petrokimya, makina imalatı, inşaat malzemeleri üretimi ve gıda sanayi sektörlerinin öncelikli sektörler olarak belirlendiğini söyleyerek, Türk firmalarının bu alanlardaki tecrübesinden istifade etmek istediklerini ve Türk yatırımlarının artmasını arzu ettiklerini vurguladı.

Astana'da dzenlenecek olan EXPO 2017 Fuarı'nda Türkiye'nin en iyi ülke pavilyonlarından birisi ile yer almasını beklediklerini söyleyen Sayın N. Nazarbayev konuŐmasını aŐaŐıdaki sözlerle bitirdi:

“nmzdeki üç yıllık dönemde “Nurlu Yol” Yeni Ekonomi Politikası kapsamında büyük ölçekli altyapı yatırımları gerçekteŐirilecektir. Ülkemizi Orta Asya bölgesinin iş, transit ve lojistik merkezi, Avrupa ve Güneydoğu Asya'yı birleŐtiren köprü olarak görmek istiyoruz. lkelerimiz arasındaki coğrafi yakınlık, sosyal, kültürel ve tarihi bağlar ve yüksek iktisadi potansiyelin iki ve çok taraflı işbirliği iliŐkelerinin geliştirilmesi için kullanılması gerekmektedir. Biz devlet olarak, yatırımcılara her türlü yardım ve desteği sağlamaya hazırız. Bugünkü İŞ Forumu'nun ülkelerimiz arasındaki iŐbirliĐinin güçlenmesi yolunda atılan önemli bir adım olduğuna inancımız tamdır”.

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan gösterdikleri misafirperverlik için Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev'e ve Kazakistanlı yetkililere teŐekkür ederek, Kazakistan'ın Türkler için atayurt olduğunu vurguladı. İki lke arasındaki ortak tarihi ve kardeşlik bağlarının Türkiye – Kazakistan iliŐkelerine özel bir anlam kazandırdığını ifade eden Sayın Cumhurbaşkanı kardeşlik ve akrabalk temelinde inşa edilen yakın iŐbirliĐinin her alanda geliŐmesinden duyulan memnuniyeti dile getirdi. Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazabayev'in 2009 yılında ülkemize gerçekteŐirdiĐi ziyaret sırasında iliŐkelerimizin stratejik ortaklık seviyesine yükseltildiğini bildiren Sayın Cumhurbaşkanı, Yüksek Düzeyli Stratejik İbirlĐi Konseyi'nin 16 Nisan 2015 tarihinde yapılan ikinci toplantısının bu ortaklığın daha da ilerletilmesine vesile olacağını söyledi.

Sayın Cumhurbaşkanı hitabında aşağıdaki hususlara dikkat çekti:

“Siyasi, ekonomik, savunma ve kültürel alanlardaki ilişkilerimizi çeŐitlendirmek ve derinleŐtirmek için çabalarımızı sürdürüyoruz. 2014 yılında karşılıklı ticaret hacmimiz 3,4 milyar dolar olarak gerçekteŐti. 10 milyar dolar hedefine siz değerli iŐadamlarımızın çalışmaları ve katkılarıyla en kısa zamanda ulaŐacađımıza inanıyorum. Kazakistan’da faaliyet gösteren firmalarımızın gıda, petrol, ilaç, kimya sanayii, inşaat, otelcilik, sağlık ve savunma sanayii alanlarında yođunlaŐan yatırımlarının toplam tutarı 2 milyar dolar seviyesindedir. Bu firmalarımız 15 binden fazla kiŐiye istihdam sağlıyor. Müteahhitlik firmalarımız bugüne kadar Kazakistan’da yaklaşık 20 milyar dolar değerinde 400’den fazla projeye imza attılar. Kazakistan’ın yürüttüğü “2050 Stratejisi” ve “Nurlu Yol” programlarını takdirle takip ediyoruz. Bu kapsamda gerçekteŐtirilecek yenilikçi projeler konusunda daha yakın iŐbirliđine hazır olduğumuzu belirtmek istiyorum. Birbirlerini tamamlayan Hazar ve Karadeniz kıyısındaki ölkeler olarak, tarımdan ileri teknolojiye, ulaŐtırmadan enerji sektörüne kadar birçok alanda işbirliği imkanlarına sahibiz.

Önemli olan bu imkanları karşılıklı yarar temelinde en iyi şekilde değerlendirebilmek ve sonuçta Türkiye ve Kazakistan halklarına daha iyi hizmet verebilmektir. Tarihi İpek Yolu'nun yeniden canlandırılmasında önemli bir adım teşkil edecek olan Bakü – Tiflis – Kars demiryolu projesinde sona yaklaşıldı. İnşallah, bu hattın tamamlanmasıyla Avrupa, Kafkasya, Orta Asya, Uzak Doğu ve Güney Asya arasında hızlı ve güvenilir bir uluslararası demiryolu ulaşımına sahip olacağız. Hattın Bakü – Aktau Hazar geçişinin güçlendirilmesi bu noktada büyük önem taşıyor. Hazar geçişli ulaştırma hattı Kazak ürünlerinin yeni pazarlara ulaştırılmasına imkan sağlayacak ve Kazakistan'ın transit ülke konumunu güçlendirecektir.

Turizmi işbirliğimizi geliştirebileceğimiz önemli bir sektör olarak görüyorum. Bu sektör ülkemizde gün geçtikçe daha da güçleniyor. Türkiye dünyada en çok ziyaret edilen ülkelerden biri olma konumunu korumaya devam ediyor. Ülkemizi geçtiğimiz yıl yaklaşık 37 milyon turist ziyaret etti. Türkiye'nin Kazak vatandaşlarının ilk sırada tercih ettiği ülkelerden biri olması bizi ayrıca memnun ediyor. 2014 yılında ülkemizi ziyaret eden Kazak turist sayısı 440 bine ulaştı. Kültür, kış ve sağlık turizmi de dahil olam üzere, bu alandaki geniş tecrübelerimizi Kazak kardeşlerimizle paylaşmaya hazırız. İşadamlarımız Kazak kardeşleriyle daha çok iş yapmak, daha çok ortaklık kurmak, sadece Türkiye'de ve Kazakistan'da değil, üçüncü ülkelerde de beraber çalışmak arzusu içerisinde oldukları".

Konuşmasında Türkiye'nin ekonomik kalkınma alanında elde ettiği başarılar, son yıllarda hayata geçirilen ve gerçekleştirme aşamasında olan büyük ölçekli projelerle ilgili ayrıntılı bilgiler veren Sayın Cumhurbaşkanı, bahse konu yatırımların devlet ve özel sektör arasında oluşturulan uyumlu çalışma ortamında gerçekleştirildiğini vurguladı:

“Özel sektörün gücünden ve dinamizminden azami düzeyde faydalanmanın gayret, içerisinde olduk. Gerek kendi girişimcilerimize gerekse uluslararası girişimcilere her türlü desteği veriyor, her türlü desteği sağlıyoruz. Kazak dostlarımızı ve kardeşlerimizi de Türkiye’deki projeye ilgi göstermeye davet ediyorum. Türkiye’deki girişimcilerle Őu anda bir aradasınız. Sektörel temelde birbirinizle yapacağınız görüşmelerle, karşılıklı veya müşterek yapacağınız yatırımlarla, Kazakistan, Türkiye veya üçüncü ölkelerde atacağınız adımlarla birbirinize güç devşirmeniz gerekir diye düşünüyorum. İlgili kurumlarımız Kazak işadamlarına her türlü yardım ve yönlendirmeyi sağlamaya daima hazırdır”.

Sayın Cumhurbaşkanı konuşmasına aşağıdaki sözlerle devam etti:

“Türkiye 1 Aralık 2014 itibarıyla dünyanın en büyük 20 ekonomisini temsilen, G-20 dönem başkanlığını 1 yıl süreyle üstlendi. Dünyanın büyük bir ekonomik krizden geçtiği bir dönemde üstlendiğimiz bu sorumluluğun önemini farkındayız. Bu durum aynı zamanda bizi Türkiye’nin artıkl 13 yıl önceki gibi kendi kriziyle uğraŐan değil, küresel ve bölgesel krizlere çözüm arayan bir ölk haline geldiğini gösteriyor. İnşallah, Őu ana kadar yapılmıŐ G-20’lerin çok ötesinde, zirve bir G-20’yi gerçekleŐtireceęiz.

Gerçekleőtirdiđimiz büyük kalkınma hamlesi, ortaya koyduğumuz vizyon ve kendimize olan güvenimiz bizi bu konuma getirdi. Dönem başkanlığımız sırasında G-20'nin küresel ekonomiyi ilgilendiren konuların ele alındığı temel platform olma özelliğini daha da güçlendirmek istiyoruz. G-20 dönem başkanlığımızın ana hedefini kapsayıcı ve sağlam büyüme için ortak eylem olarak tespit ettik. Bu hedef doğrultusunda ve pek çok başlık altında çok ciddi çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Buna ilaveten, G-20 için yeni ve güçlü bir düşük gelirlili ve geliŐmekte olan ülkeler perspektifi geliŐtirmeye çalışıyoruz. Aynı şekilde, KOBİ'lerin küresel ekonomik sisteme daha iyi entegre edilmesine dönük çalışmaya da önem veriyoruz. G-20 ile düşük gelirlili ve geliŐmekte olan ülkeler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi bu kapsamda odak noktalarımızdan birisi olacaktır. Büyümenin, eşitsizliklerin giderilmesini sağlayacak şekilde ve sürdürülebilir olmasını önemli görüyoruz. Türkiye OECD ülkeleri içerisinde ekonomik büyümesini sürdürürken, aynı zamanda eşitsizlikleri de giderebilen iki ülkeden birisidir. Küresel ölçekteki altyapı yatırımları açığıнын kapatılması için de ortak bir yaklaşım sergilenmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Ticaret ve enerji gibi konular da G-20 dönem başkanlığı gündemimizin önemli başlıkları arasında yer almaktadır. Bu çerçevede, özellikle Afrika'da ciddi bir sorun haline alan enerjiye erişim konusuna eğilmeyi düşünüyoruz. Zenginsin, güçlüsün, fakat enaz gelişmiş olan ülkeler var. Oralara elinizi uzatmayacak mısınız? İnsan olarak, insani olarak, insani ve vicdani duygularımızı onlarla paylaşmayacak mıyız? Hepimiz bu dünyayı paylaşan insanlar değil miyiz? Bir taraftan medeniyet diyeceğiz, bir taraftan çağdaşlık diyeceğiz, ama aynı çağın insanları olarak öbür tarfta ezilen, sömürülen o insanları unutacağız. İşte bu tür çalışmalarla G-20 dönem başkanlığını hem kendimiz hem üye ülkeler hem de bütün dost ülkeler için verimli şekilde değerlendirmeyi hedefliyoruz.

Türkiye olarak, biz her türlü katkı ve kolaylığı sağlamaya, her alanda işbirliğini güçlendirmeye hazırız. Avrasya ekonomik işbirliğini önemsiyoruz. Değerli dostum Nursultan Nazarbayev ile de bunu görüŐtük. Kendisi Őu anda gerek Rusya Federasyonu

gerek Kazakistan gerekse de Belarus olarak, Türkiye ile de bütünleŐmek suretiyle, burada farklı bir oluŐumu, ekonomik alanda güçlü bir oluŐumu da baŐaralım dedi. Bütün bu imkanlardan istifade ile, ticaretimizi çeŐitlendirmeli, katma değeri yüksek alanlara taŐımalı ve artırmalıyız. Bizler sadece Kazakistan veya Türkiye’de değil, baŐka lkelerde de beraber iş yapmanız konusunda size sonuna kadar destekliyor ve teŐvik ediyoruz. İlişkilerimizi bugünkünden çok daha ileriye taŐıyabileceęimize olan samimi inancımı huzurlarınızda bir kez daha tekrarlıyorum”.

İŞ Forumu kapsamında, Türk firmaları tarafından Kazakistan’da hayata geçirilen yatırım projelerinin tanıtıldığı sergi düzenlendi. Cumhurbaşkanı sergiyi gezerek, Őirketlerin yetkili temsilcilerinden yapılan çalışmalarla ilgili bilgi aldılar.

Ziyaretin ikinci günü olan 17 Nisan 2015 tarihinde Güney Kazakistan’ın Őımkent Őehri zerinden Türkistan’a geçen heyet buradaki kültürel program ve temasların ardından aynı gün yurda döndü.

Türkiye İŞ Dünyası Temsilcileri

Adı Soyadı	Şirket / KuruluŐ	Ünvan	Sektör
Ömer Cihad Vardan	DiŐ Ekonomik İliŐkiler Kurulu (DEİK)	Yönetim Kurulu Başkanı	
Mehmet Büyükeksi	DEİK / Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)	Başkan Yardımcısı / Başkan	
Mithat Yenigün	DEİK / Türkiye Müteahhitler Birliği	Yönetim Kurulu Üyesi / Başkan	
Ali Murat Ersoy	Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TTYD)	Başkan	
Ahmet Çalık	DEİK/Çalık Holding/Kazakistan Bursa Fahri Konsolosu	Yönetim Kurulu Üyesi/Yönetim Kurulu Başkanı	
İbrahim Burkay	DEİK / Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)	Yönetim Kurulu Üyesi / Yönetim Kurulu Üyesi	
Mehmet Nurettin Özdebir	Ankara Sanayi Odası	Yönetim Kurulu Başkanı	
Mert Sarı	DEİK/Turkuaz Őirketler Grubu	Türkiye-Kazakistan İŞ Konseyi Başkanı / Yönetim Kurulu Başkanı	
Mahmut Er	DEİK	Türkiye – Tacikistan İŞ Konseyi Başkanı / Türkiye – Kazakistan İŞ Konseyi Yürütme Kurulu Üyesi	
Őerfettin Ceceli	Ankara Demir ve Demir DiŐı Metaller İhracatçılar	Yönetim Kurulu Başkanı / Meclis	

	Birliği / Ankara Sanayi Odası	Başkanı	
Öztürk Oran	İstanbul Ticaret Odası / Terra İlaç ve Kimya Sanayi Tic. A.Ő.	Yönetin Kurulu Üyesi / Yönetim Kurulu Başkanı	
Mehmet Koç	GiriŐimci İŐadamlari Vakfı	Başkan	
Mustafa Mente	DEİK	Genel Sekreter	
Bahadır Öztanyel	TİM	Genel Sekreter Yardımcısı	
Özge Karagöz	TOBB	Uzman Yardımcısı	
Tarkan Kulak	Adana Kazakistan Fahri Konsoloslđu	Adana Kazakistan Fahri Konsolosu	
Ahmet Cebeci	Alanya Kazakistan Fahri Konsoloslđu	Alanya Kazakistan Fahri Konsolosu	
Ahmet Budan	Mersin Kazakistan Fahri Konsoloslđu	Mersin Kazakistan Fahri Konsolosu	
Yusuf TaŐdemir	Abacı Giyim – Üstünsoy Tekstil	Yönetici	Tekstil, Konfeksiyon
Daniil Kolenko	Alapala Machine Industry & Trade Inc.	Bölge SatıŐ Yöneticisi	Makine Sanayi
Atalay Alparslan	Alp İnşaat Madencilik Peyzaj Otomotiv Turizm Sanayi Ticaret Ltd. Şti.	Yönetim Kurulu Başkanı	Otomotiv
Mehmet Alper Kaptanoğlu	Alsim Alarko Sanayi Tesisleri ve Ticaret A.Ő.	Genel Koordinatör Yardımcısı	Taahhüt
Ayhan Yavrucu	Alsim Alarko Sanayi Tesisleri ve Ticaret A.Ő.	Genel Koordinatör	Taahhüt
Bekir Bora	Alsim Alarko Sanayi Tesisleri ve Ticaret A.Ő.	Grup Koordinatörü	Taahhüt

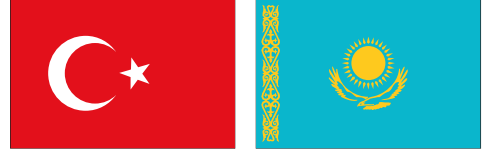
Erol Kaya	Arifiye Fidancılık	Yönetim Kurulu Başkanı	Diő Mekan süs bitkileri üretim ve pazarlama
Cengiz Yılmaz	Armetal Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Genel Müdür Yardımcısı	İnşaat taahhüt
Hasan Akçakayalıoğlu	Bank Pozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ő.	Yönetim Kurulu Başkanı / CEO	Bankacılık, finans
Yusuf Aslan	Bank Pozitif Kazakistan	Genel Müdür	Bankacılık, finans
Ekrem Göçeker	Bika	CEO	İnşaat, otomoyiv, sigorta, otel işletmeciliği, tarım, sağlık
Bölent Denkdemir	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ő.	İcra Komitesi Başkanı	Otomotiv ana sanayi
Mehmet Uğurlu	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ő.	Mali İőler Grup Başkanı	Otomotiv ana sanayi
M. Nadı Postoğlu	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ő.	İcra Komitesi Başkanı	Otomotiv ana sanayi
Kerim Demir	Borusan Makina Kazakistan	Güç Sistemleri Bölüm Direktörü	İş makinaları distribütörlüğü (Caterpillar, Metso, Mecelac vs.)
Cemil Bölent Demircioğlu	Borusan Makina ve Güç Sistemleri San. ve Tic. A.Ő.	Yönetim Kurulu Üyesi	İş makinaları
Ercüment Yener İnanç	Borusan Makina ve Güç Sistemleri San. ve Tic. A.Ő.	COO	İş makinaları
Cevat Sarı	Cesar Group		Bilgi teknolojileri
Burç Ekser	Çelik Yaőam Alanları İnşaat San. Tic. A.Ő.	Pazarlama ve Satıő Yöneticisi	Hafif çelik yapı sistemleri üretim ve

	/Vefa Holding		uygulama
Kayhan Uyaroğlu	Doğuş İnşaat ve Tic.A.ř.	Yönetim Kurulu Üyesi	İnşaat
Y.Emre Sucu	Doğuş İnşaat ve Tic.A.ř.	Mali İşler Koordinatörü	İnşaat
Suheyla Çebi Karahan	Dorçe Prefabrik Yapı ve İnşaat Sanayi Ticaret A.ř.	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı	Genel müteahhitlik hizmetleri, ihracat, hafif ve ağır çelik bina üretimi
Mehmet Selçuk Yücesoy	Dorçe Prefabrik Yapı Ve İnşaat Sanayi Ticaret A.ř.	Genel Müdür Temsilcisi	Genel müteahhitlik hizmetleri, ihracat, hafif ve ağır çelik bina üretimi
Aziz Güngör	Ege Liman İşletmeleri A.ř.	Genel Müdür	Liman işletmesi
Eyüp Erhan Doğan	Elite Group (Elite Gayrimenkul İnşaat Turizm Tic. A.ř.	Yönetim Kurulu Üyesi	Müteahhitlik (lüks konut ve otel inşaatı)
Nurettin Eroğlu	Eroğlu Holding	Yönetim Kurulu Başkanı	Hazır giyim
Ahmet Bilgen	Fit Solutions	Kurucu Ortak – Yönetim Kurulu Başkanı	E-dönüşüm çözümleri
Aziz Çengel	GAP İnşaat Yatırım Ve Dış Tic. A.ř.	İş Geliştirme Müdürü	Yol, liman, endüstriyel binalar, altyapı projeleri inşaatı
Cüneyt Altınok	GAP İnşaat Yatırım Ve Dış Tic. A.ř.	Construction Director	Yol, liman, endüstriyel binalar, altyapı projeleri inşaatı
Serhat Puturgeli	Gate Insaat Taahhut Sanayi ve Ticaret A.ř.	Ülke Müdürü	Mühendislik, satınalma inşaat

Arif Akdağ	Göçay İnşaat ve Taahhüt A.Ş	Danışman	İnşaat, turizm, enerji
Mehmet Göçen	Göçay İnşaat ve Taahhüt A.Ş	Yönetim Kurulu Üyesi	İnşaat, turizm, enerji
Mustafa Göçen	Göçay İnşaat ve Taahhüt A.Ş	Yönetim Kurulu Başkanı	İnşaat, turizm, enerji
Arif Kerem Göğüş	Göğüş Gayrimenkul	Y.K Başkanı	Gayrimenkul
Gülçin Turan Çiçek	Göğüş Gayrimenkul	Danışman	Gayrimenkul
İbrahim Yumaklı	Gökdenizcilik Turizm İç ve Dış Ticaret Anonim Şirketi	Genel Müdür	Deniz-kara taşımacılığı ve liman işletmeciliği
Alper Gül	Gülsan İnşaat	Yönetim Kurulu Üyesi	İnşaat
Nevzat Saygılıoğlu	Gülsan İnşaat	Genel Müdür	İnşaat
İbrahim Serdar Gucar	İms Proje Yönetimi ve Danışmanlık A.Ş.	İcra Kurulu Başkanı	İnşaat, proje yönetimi
Kaya Yaşar Pensoy	İkra Lojistik Ulusl.Taşımacılık ve Tic.A.Ş.	Asya Bölüm Yönetmeni	Uluslararası lojistik hizmetleri
Derviş Kurtulan	İkra Lojistik Ulusl.Taşımacılık ve Tic.A.Ş.	Genel Müdür Yardımcısı	Uluslararası lojistik hizmetleri
Akın Konyar	İkra Lojistik Uluslararası Taşımacılık ve Ticaret A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür	Uluslararası lojistik hizmetleri
Bülent Sobacı	T.C. Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı	Avrasya Bölgesi Koordinatörü	
Üner Karabıyık	Kartek Kart ve Bilişim Tic.A.Ş	Yönetim Kurulu Üyesi	Bilişim

Doruk Malhan	Koleksiyon Mobilya	Yönetim Kurulu Üyesi	Mobilya tasarım ve üretimi
Hüsna Gültekin	Lale Gıda	Genel Müdür	Gıda
Can Degirmenci	Limak Yatırım	Business Development Director / Energy	Enerji
Rifat Tansel Tugal	Linerji Enerji Mühendislik ve Müşavirlik A.Ş.	Genel Müdür	Enerji projeleri danışmanlık ve müşavirlik hizmetleri
M. Rauf Aykut	LLC Esta Construction	Yük Üyesi - Direktör	İnşaat müteahhitlik
Murat Dalkılıç	Metropol İstanbul	Proje Müdürü	İnşaat müteahhitlik
İsmail Başyigit	Milsoft Yazılım Teknolojileri A. Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	Savunma sanayiinde yazılım entegrasyonu ve yazılım geliştirme
Mehmet Sungur	Milsoft Yazılım Teknolojileri A. Ş.	Yönetim Kurulu Eşbaşkanı	Savunma sanayiinde yazılım entegrasyonu ve yazılım geliştirme
Ercan Çelik	Nc Yapı	Genel Müdür	İnşaat
Can Kantoğlu	Nikel Metal Kazakistan	Genel Müdür	Paslanmaz çelik bakır alüminyum ve renkli metaller
Teoman Rıza Güneri	North South Petrol ve Ürünleri San.Tic.A. Ş.	Yönetim Kurulu Başkan Vekili	Petrol atığı temizleme, petrol ürünleri
Bekir Okan	Okan Holding A.Ş.- Okan Üniversitesi	Yönetim Kurulu Başkanı-Mütevelli Heyet Başkanı	İnşaat, gıda, turizm, eğitim
Orhan Özyurt	Özyurt Madencilik İnş. San. ve Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İnşaat ve taahhüt
Şeref Aygün	Sbs Sağlık Yatırımları	Sahibi/Müsiad	İnşaat

	Ltd. Şti./Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)	Yurtdışı Teşkilatlanma Komisyonu Başkan Yardımcısı	
Suat Çalbıyık	Sc Endüstri A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	Çimento, Enerji, Otomasyon
Hasan Turhan	Shamrock A.Ş.	İcra Kurulu Başkanı	Ev Tekstili
D.Burak Karaaslan	Shanyrak Management/MÜSİAD	Cco/Kazakistan Temsilcisi	Gayrimenkul
Emre Şen	STFA İnşaat Aş	İş Geliştirme Koordinatörü	İnşaat
Cebrail Uçur	STM A.Ş.	Genel Müdür Yardımcısı	Savunma sanayi, donanma gemileri inşaatı
Onur Ateş	STM A.Ş.	İş Geliştirme Yöneticisi	Savunma sanayi, donanma gemileri inşaatı
Cenk Tarhun	STM A.Ş.	Danışman	Savunma sanayii, donanma gemileri inşaatı
Mehmet Sait Yavuz	Yantaş Yavuzlar Plastik Sanayi Ve Ticaret A.Ş	Yantas Yavuzlar Plastik Sanayi Ve Ticaret A.Ş	Plastik
Şevket Yavaşca	Yavaşçalar Av Spor Mlz.San.Tic.A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı	Endüstriyel sivil patlayıcı
Şevket Yavaşca	Yavaşçalar Av Spor Mlz.San.Tic.A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı	Endüstriyel sivil patlayıcı
Hüseyin Arslan	YDA İnşaat San.ve Tic.A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı / TMB Yönetim Kurulu Üyesi	İnşaat, havalimanı işletmeciliği

Yüksel Yıldırım	Yıldırım Holding	İcra Kurulu Başkanı / Başkan &CEO	Madencilik, liman işletmeciliği, gübre, enerji, kimyasallar
Özer Öz	Yıldırım Holding	İŞ Geliştirme Başkan Yardımcısı	Madencilik, liman işletmeciliği, gübre, enerji, kimyasallar
Mehmet Sinan Budan			

Faydalı Adresler:

T. C. Astana Büyükelçiliği Ticaret Müőavirliđi

Adres: Taőenov Cad. No:3, A Blok, Ofis: 314, Astana / Kazakistan

Tel: +7 7172 70 46 71 – 72 – 73

Faks.+7 7172 20 45 98

E-mail: astana@ekonomi.gov.tr

T. C. Astana Ticaret Ataőeliđi:

Adres: Tole Bi Cad. No:29, Ofis: 6 – 7, Almatı / Kazakistan

Tel: +7 7272 93 00 22

Faks.+7 7272 93 00 26

E-mail: almati@ekonomi.gov.tr

Kazakistan Ulusal İhracat ve Yatırım Ajansı (KAZNEX INVEST):

Adres: Syganak Cad. No:25, Ansar İş Merkezi Kat: 2, Astana / Kazakistan

Tel: +7 7172 91 90 40

Faks.+7 7272 91 90 50

E-mail: info@kaznexinvest.kz

Kazakistan Ulusal Giriőimciler Odası “Atameken”

Adres: Kunaev Cad. 8, “İzumrudnyı Kvartal”, Blok B, Kat: 26, Astana / Kazakistan

Tel: +7 7172 91 93 00

Faks.+7 7272 91 93 93

E-mail: info@palata.kz

DEİK Türkiye – Avrasya Bölge Koordinatörlüğü:

Adres: TOBB Plaza, Harman Sok. No:10, Esentepe, Şişli / İstanbul

Tel: 0212 339 50 00

Faks: 0212 270 37 84

E-mail: avrasya@deik.org.tr